

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Tribunal Poenitentiae Sev Libri Dvo Prior De Poenitente Ut Reo Posterior De Confessario Ut Judice

Stoz, Matthäus

Anno M.DC.LXXXIX.

Art. 3. De necessitate Sacramenti Pœnitentiæ.

urn:nbn:de:hbz:466:1-37144

cramentum deletivum peccatorum post baptismum commissorum, consistens in actibus pœnitentis & absolventis, institutum à DEO per modum iudicij emendativi ad remissionem peccatorum. Vel: Est Sacramentum, peccatorum post baptismum commissorum, & legitimo ministro cum detestatione & dolore debito manifestatorum, deletivum virtute clavium seu absolutionis sacerdotalis. Alij alias concinnant & adferunt definitiones, sed hæc sunt sufficientes: & prima quidem metaphysica suo genere constat, & differentia. Nam particula Sacramentum ponitur loco generis: reliquæ verò rationem differentia lubeunt; per eas enim Sacramentum hoc differt à ceteris Sacramentis omnibus. Posteriores verò duæ definitiones physicae etiam bonæ sunt, & probatæ; quia continent omnia genera causarum, quæ ad hoc Sacramentum vel constituendum vel efficiendum concurrunt. Causa enim *materialis* est vel proxima vel remota: ista sunt peccata ipsa per hoc Sacramentum tollenda; illa verò sunt duo pœnitentis actus, contritio scilicet & confessio. *Formalis* consistit in forma absolutionis, seu in actu sacerdotis, legitima potestate præditi & absolventis. *Efficiens* alia est ministerialis, ipse nimirum sacerdos, qui tanquam vicarius Christi hoc Sacramentum administrat; alia principalis, nempe Christus, tum ob institutionem; ipse enim idem Sacramentum instituit, cum post suam resurrectionem Apostolis Joan. 20. dedit potestatem ligandi, & solvendi peccata: tum quòd ipse velut primarius gratiæ Divinæ Auctor suo nomine proprio remittit peccata, quibus offensus est

DEUS: nemo enim alteri potest suo nomine condonare seu remittere offensam, præter illum, qui læsus est. Causa denique *finalis*, ad quam hoc Sacramentum institutum est, est remissio peccatorum, atque adeo amicitia Divinæ, quæ per peccatum est amissa, restauratio & conservatio: virtute enim illius conferuntur pœnitenti, tum gratia sanctificans, quæ restituit hominem in statum dictæ amicitia, tum etiam jus ad specialia quædam auxilia opportuno tempore, licet nec semper efficacia, nec infallibiliter conferenda, quibus peccata queant evitari.

ARTICULUS III.

De necessitate Sacramenti Pœnitentia.

5. Duplex ad institutum præsens necessitas considerari potest; una *medij, præcepti* altera. Ista oritur ex legitimi superioris potestate, volentis aliquid fieri; illa verò oritur ex ipsa cujusque rei natura & institutione: inter utramque latum est discrimen, de quo disputant Scholastici, quibus proinde accuratius examen relinquo; ego rem breviter expono. Itaque necessarium *necessitate medij* illud est, quod ad gratiam vel salutem consequendam ita requiritur, ut sine eo, licet inculpate omisso vel ignorato, secundum ordinariam DEI legem salus nullatenus obtineri possit. Necessarium *necessitate præcepti* est illud, quod cum à legitimo superiore sit impositum, sine peccato quidem omitti non potest, si tamen ex inculpata ignorantia, vel alia iusta de causa omittatur, salutis, hoc est, gratiæ sanctificantis, & æternæ beatitudinis consecutio

secutionem non impedit. Porro quod necessarium est necessitate medij, adhuc dupliciter necessarium est, vel *in re*, vel *in voto*: ubi *votum* non accipitur strictè pro promissione DEO facta, sed pro actu aliquo, in quo implicitè continetur propositum suscipiendi v. g. Sacramentum; qualis actus est vel contritio perfecta, vel amor DEI super omnia: hoc ipso enim, qui alterutrum actum elicit, habet voluntatem servandi omnia præcepta, etsi ea hîc & nunc, vel propter ignorantiam inculpatam, vel aliam ob causam, reipsa servare non possit.

6. Sed hinc jam oritur difficultas breviter enodanda. Inde enim videtur sequi, restitutionem, imò etiam omnium aliorum mandatorum observationem esse necessariam necessitate medij: nam sine ea vel *in re*, vel *in voto*, salvari nemo potest: quod tamen est contra Theologos. Equidem fateor, non esse ita expeditum, differentiam inter utramque, quam dixi, necessitatem assignare. Nilominus tamen duplex dari potest: I. est, quòd, cùm in mandatis excusare possit ignorantia invincibilis, absque eorum observatione salus haberi possit; non item absque ijs, quæ dicuntur esse necessaria necessitate medij, in quibus proin ignorantia, quantumvis aliàs invincibilis sit, non excusat. II. est, quòd, quæ necessaria sunt necessitate medij, vel ad salutem præsupponantur tanquam prima radix & fundamentum, (qualis est fides, eaque solùm quorundam mysteriorum) vel ex primaria sui institutione ordinata sint ad conferendam primam gratiam.

7. Unde patet I. qua ratione Sacra-

menta, quæ in scholis *vivorum* appellantur, non sint necessaria necessitate medij, quia licet quandoque, ut Theologi docent, sint etiam causativa primæ gratiæ, id tamen ex primaria sui institutione non habent. Patet II. cur voluntas restituendi, aut quodcunque aliud præceptum observandi, non sit ad salutem necessaria necessitate medij: quia nec est prima radix salutis, ut fideles; nec à DEO elevata est, ut ad causandam primam gratiam principaliter ac primariò concurrat, tanquam medium positivum, Quidquid enim restitutio operatur ad salutem obtinendam, id non operatur, ut medium positivè influens in salutem; sed solùm ut removens peccatum, quod unicè à gloria cælesti nos potest excludere: cùm econtrario ea, quæ hac medij necessitate necessaria dicuntur, non solùm removeant impedimenta salutis, sed insuper etiam in eam ut media positivè influant. Sed de hoc modò satis: videamus nunc, qua necessitate necessarium sit Sacramentum Pœnitentiæ.

De necessitate medij.

8. Sacramentum Pœnitentiæ est ad salutem necessarium necessitate medij, idque *in re* vel *in voto*, illis, qui post Baptismum vel in ipso mortaliter peccarunt. Tum quia hoc Sacramento, sive *in voto* sive *in re* prætermisso, salus obtineri non potest, cùm nemini, qui peccato, præsertim mortali, inquinatus est, pateat aditus ad gloriam cælestem. Tum quia ex Concilio Tridentino *sess. 14. c. 2.* lapsis post Baptismum dicitur hoc Pœnitentiæ Sacramentum tam necessarium, quàm est necessarius Baptismus iis, qui
cum

eum nondum receperunt ; sed Baptismus est necessarius vel in re , vel in voto , ut ostenditur in propria de Baptismo materia : ergo &c. Et ita docent Suar. *D. 17. s. 2. n. 3. & s. 3. n. 3.* Valent. *T. 4. D. 7. q. 1. p. 6. assert. 2. & q. 9. p. 2.* Reginald. *l. 28. n. 4.* Bonac. *D. 5. q. 2. p. 3.* Henriq. *l. 4. c. 2. n. 1. & reliqui communiter.* Hinc obiter

9. Patet , eum , qui post Baptismum peccavit mortaliter , non esse salvandum , nisi per Sacramentum Pœnitentiæ vel in re , vel in voto , id est , nisi vel re ipsa recipiat hoc Sacramentum , aut eliciat actum perfectæ contritionis , vel amoris DEI super omnia , qui actus , si Sacramentum ipsum recipi non possit , idem prorsus operatur , quod ipsum Sacramentum operatum fuisset , si etiam re ipsa fuisset receptum.

De necessitate præcepti Divini.

10. Duplex præceptum est , vi cuius Sacramentum Pœnitentiæ ex necessitate , sive ex obligatione percipiendum est , Divinum unum , alterum humanum : nunc de Divino agamus. Extare ergo ejusmodi præceptum de Pœnitentiæ Sacramento percipiendum docent Theologi communiter , & colligunt id ex illis verbis Joan. 20. Accipite Spiritum Sanctum , quorum remisistis peccata , remittuntur eis , & quorum retinueritis , retenta sunt. Desumitur id ipsum etiam ex Trident. *sess. 14. c. 5.* ubi expressè docet , præceptum hoc colligi ex Divina Sacramenti institutione , quam *cap. 1.* affirmaverat factam esse allegatis modò verbis ex *cap. 20. S. Joannis.* Vide Dicast. *D. 7. d. 1. n. 6.*

11. Obligat autem hoc præceptum non alios , nisi qui post vel intra Baptismum mortaliter peccârunt , Dicast. *d. 2. n. 8.* hi enim amittunt gratiam Divinam , non recuperandam , nisi per hoc Sacramentum : & idcirco etiam peccata mortalia , nunquam aliàs expiata , dicuntur materia necessaria Confessionis , cum peccata venialia econtra sufficiant quidem ad Confessionem , ad eam tamen necessariò non sint deferenda. Unde non est mirum , in vitis Apostolorum , Eremitarum , aut primorum Christianorum , qui tam sanctè & innocenter vixerunt , nihil vel pauca legi de Confessione. Mirum verò illud est , & extra omnem modum mirum , B. Albertum Magnum , egregium aliàs Beatissimæ Virginis præconem , eò usque progressum esse , ut dixerit , intemeratam illam , & ab omni cujuscunque , etiam levissimi , peccati labe immunem Virginem confessam esse , & quidem non alteri , quàm S. Joanni Evangelistæ.

12. Quilibet ergo peccati mortalis reus tenetur in articulo seu probabili periculo mortis , undecunque , etiam per sententiam judicis , imminentis confiteri ; quæ est communis & certissima omnium , ut apud Dicast. *d. 2. n. 20.* videre est , sententia : si enim tunc non obligat , quando obligabit ? Quòd si quis prævideat , secuturum tale periculum , neque tunc confitendi copiam fore , ut in longinqua & periculosa navigatione , in prælio &c. tenetur anticipare , ut rursus communiter docent Theologi. Si quis autem in periculo mortis non sit confessus , superato illo non tenetur supplere ; quia est obligatio alligata temporis periculo ,

ut proinde eo elapso expiret etiam ipsa, more aliarum obligationum certo tempore affixarum. Qui verò eodem mortis periculo durante sæpius est relapsus in peccata mortalia, tenetur sæpius confiteri. Dicast. n. 21.

13. Dubitari autem hæc potest, an præceptum Divinum confitendi obliget non tantum in articulo mortis, sed etiam aliquando in vita juxta Ecclesiæ determinationem: cum enim alicui nec constet, imò nec constare possit, quodnam tempus Christus executioni hujus præcepti designaverit extra articulum mortis, idcirco unice ad Ecclesiæ determinationem recurrendum est, contra quam quidquid determinatur, potius ad divinationem spectat, quam ad solidam assertionem.

14. Quòd si tamen aliquis contendat, Divinum præceptum confitendi sæpius in vita obligare, etiam præcisâ Ecclesiæ determinatione, non est scrupulus fidelibus injiciendus, cum vix ullus sit, qui non saltem semel intra unius anni spatium confiteatur: id quod ad implementationem hujus præcepti abunde sufficere censendum est, præcipue cum non desint, qui putent, tunc contra illud confitendi præceptum peccati, cum tribus aut quatuor annis omittitur Confessio: quod equidem non faciunt, nisi qui vix nomen hominis Christiani sustinent.

15. Ceterum, quod supra n. 11. dixi, omnes peccati mortalis, in Baptismo & post illum commissi, reos hoc præcepto teneri, spectat ad omnes nemine excepto, etiam ad Papam, & impuberes cujuscunque ætatis, modò sint rationis & doli

capaces, quia præcepta Divina sunt universalialia, à quorum observatione nemo est excipiendus, nisi quem DEUS exemerit: sicut à præsentem neminem voluit exemptum. Et in hoc conveniunt omnes.

16. Unde graviter objurgandi sunt parentes, tutores, præceptores & similes, qui parentum vices in puerorum cura & educatione gerunt, & cum videant, ejusmodi pueros, septennium fortassis nondum egressos, jam tam audaculos esse, ut majora contra DEI præcepta audeant, eos tamen hoc præcepto teneri non arbitrantur, & idcirco nullam habent sollicitudinem, ut ejusmodi pueri sub articulum mortis per Pœnitentiæ Sacramentum cum DEO in gratiam, & rectum ad æternam beatitudinem tramitem redeant. Indigni sunt parentum nomine, qui curam suorum liberorum majorem non habent, & ut S. Paulus 1. *Timoth.* 5. loquitur, infidelibus deteriores. Scio esse, qui existiment, pueros ante duodecimum annum præcepto Confessionis non teneri: sed hi æquè non sunt audiendi, si de præcepto Divino loquantur, cum nullum talis exceptionis sit fundamentum.

De necessitate præcepti Ecclesiastici.

17. Præceptum Ecclesiæ de Confessione Sacramentali extare, tam certum est omnibus, ut nulli possit esse dubium. Habetur illud expressum in *Cap. Omnis utriusque. de pœnit. & remiss.* Desumptum id est ex Concilio Lateranensi sub Innocentio III. *cap. 21.* & confirmatur à Trident. *sess. 14. can. 8.* Pro cujus declaratione & recta intelligentia tenenda sunt, quæ sequuntur.

18. I. Etiam hoc præceptum non obligat alios, nisi subditos Ecclesiæ, eoque peccato mortali obstrictos. Tamb. in *Meth. com. c. 4. §. 3. n. 19.* Bonac. *D. 5. q. 5. s. 2. p. 4. n. 8.* Fill. *tr. 7. c. 3. n. 66.* & alii: Prior pars patet: quia de iis, qui foris sunt, Ecclesia non iudicat, teste Apostolo. *1. Cor. 5.* Posterior verò probatur: quia peccata venialia non cadunt sub potestate & Jurisdictionem Ecclesiæ, ut eorum Confessionem imperare possit, Coninch. *D. 5. d. 5. n. 52.* & alii apud ipsum, nisi ex speciali ipsius delinquentis consensu, se tantopere Ecclesiasticæ potestati subjicientis, ut etiam peccata sua venialia intra ejus limites comprehendi velit. Obligat autem hoc præceptum non quoscunque subditos peccati mortalis teos, sed illos duntaxat, qui septennio sunt majores: nam Ecclesia ut pia mater eos, qui aetatem illam nondum sunt egressi, suis præceptis, ut in materia de legibus docent, non stringit, etsi quandoque tam præcocis sint ingenii, ut etiam septennio minores usu rationis polleant; Ecclesia enim ad tollendos scrupulos sequitur communem præsumptionem, juxta quam perfectus rationis usus non accidit, nisi septennio expleto, & idcirco etiam in his ad suarum legum observantiam ad minus hoc septennium requirit, Tamb. in *Meth. commun. c. 4. §. 3. n. 19.* Joan. Sancius in *select. D. 51. n. 31.* & alii. Licet quandoque contingat, ut aliqui ob ingenii tarditatem, undecunque tandem provenientes, etiam tardiùs incipiant lumine rationis illustrari. Dixi: ad minus: existimant enim aliqui, neminem legibus humanis ligari, nisi post expletos puber-

tatis annos, quod in masculis accidit decimo quarto aetatis anno, in femellis duodecimo expleto: sed hi utique nimis laxi sunt, nec audiendi. Itaque omnes, qui septennio majores sunt, legibus Ecclesiasticis jam tenentur, & in specie, illà, quæ est de facienda Confessione, si quidem illi peccati alicujus mortalis si bi sint conscii. An autem & quando pueri aliàs ad Confessionem sint admittendi, nihil est determinatum: id Confessorum præcipuè judicio relinquit Ecclesia. Istud autem hic obiter monuerim, videlicet pueros, qui Sacramentalis absolutionis capaces deprehenduntur, ab accessu ad Sacram Eucharistiam non esse facillè arcendos, cum ad illam percipiendam multò plus requiratur, quàm ad istam.

19. II. Obligat hoc præceptum, ad Confessionem quovis anno saltem semel faciendam: constat ex textu. Quà autem anni parte, non est, ut verba ipsa satis indicant, determinatum; sicut pro præcepto Communionis præfixum est tempus paschale. Sufficit tamen, ut, quis censeatur præcepto annuæ Confessionis satisfacere, si in paschate confiteatur. Ceterum in computando anno, intra cujus spatium Confessio est instituenta, DD. varii sunt. Alii computant à die, quo quis incidit in peccatum mortale, ita ut intra annum à tali die teneatur confiteri: alii ab initio Januarii usque ad finem Decembris: alii ab ultima Confessione: alii à paschate ad pascha: Laym. *n. 8.* & ita ferè obtinuit etiam consuetudo propter Communionem, cui Confessionem necessariò præmittere debet, qui peccato mortali est obstrictus:

obstrictus: si enim tunc alia non habet, nisi venialia, non tenebitur etiam tunc, si nullum inde sequatur scandalum, confiteri: tenebitur tamen quocunque alio tempore sequenti, postquam nimirum peccavit mortaliter; per Confessionem enim de solis peccatis venialibus non satisfecit præcepto Ecclesiæ, utpote quod fit de Confessione peccati mortalis.

20. III. Si quis prævideat, se toto reliquo anno non habiturum copiam Confessarii, v. g. propter longinquam navigationem, tenetur anticipare, sicut die festo prima Missa audienda est, si prævideatur, postea non fore copiam audiendi ullam aliam. Fill. n. 58. Laym. n. 9. *cum communi.*

21. IV. Quod si autem annua Confessio, quacunque ex causa, sive iustâ sive iniustâ, prætermittitur, sequentis anni debet suppleri, quamprimum commodè potest. Fill. n. 54. Laym. l. c. Suar. D. 36. s. 4. n. 2. Coninch. D. 5. d. 8. n. 63. *Et alii communiter.* Et ideo quoties quis occurrentem opportunitatem confitendi neglexerit, novo se peccato obstringet, ut de restitutione notat Bonac. D. 1. q. 6. p. un. n. 11. Ratio est: quia obligatio confitendi non sic anno est alligata, ut eo elapso finiatur (sicut accidit in jejuniis, festis, horis canonicis &c.) sed ne ulterius differatur: sicut debitum certo die solvendum non ideo remittitur, quod illo die non fuerit solutum. Quamquam Dian. p. 3. tr. 4. de Sacram. R. 130. & 135. putet, hoc onus ita temporis adstrictum esse, ut, qui in paschate non est confessus, non teneatur amplius eo anno confiteri: quod ego non

probo. Illud facilius concessero, una Confessione posse duobus annis satisfieri: nam si superiori anno neglexeris Confessionem, non teneris hoc anno bis confiteri, sed Confessio proxima, quam prima occasione secundo anno instituis, (ut sanè juxta modo dicta teneris,) satisfacit, si in ea referantur etiam peccata mortalia hoc primùm anno commissa, pro utroque anno; sicut unâ missâ duobus festis eodem die occurrentibus satisficit: alioqui si singulæ Confessiones pro singulis annis essent faciendæ, is, qui quatuor, viginti aut pluribus annis non est confessus, teneretur quater, vigesies aut sæpius confiteri: quod est contra praxin Ecclesiæ.

22. V. Per Confessionem voluntariè invalidam non satisficit præcepto Ecclesiæ: hæc enim præcipit Confessionem Sacramentalem veram, formatam absolutio-næ, ut reconciliatio cum DEO, quam intendit Ecclesia, obtineatur. Laym. n. 11. Suar. s. 7. n. 3. Coninch. D. 7. d. 9. *Et alii*, contra Dian. l. c. R. 120. *cum aliis* existimantem, Confessione voluntariè invalidâ nihilominus satisfieri præcepto, quod solum exigatactum externum. Sed hoc repugnat constitutioni Alexandrinæ: hujusmodi verò pœnitentibus, quibus ob indispositionem negata est absolutio, schedam Confessionis, quam petant, non esse negandam, ne violetur sigillum, & defectus confessionis prodatur, docent Coninch. D. 9. d. 1. n. 14. *Et alii* contra Bonac. D. 5. q. 6. s. 5. p. 4. n. 7. Etsi enim hac ratione multis fraudibus via possit aperiri, satius tamen est, illas permittere, quam violato sigillo

sigillo Confessionem omnibus odiosam reddere. Vide *infra lib. 2. n. 220. & n. 235.*

23. VI. Cùm constitutio illa Ecclesiastica, de qua *suprà n. 17.* dicit, proprio sacerdoti, vel alteri de ejus licentia confitendum esse, nomine *proprii sacerdotis* non tantùm intelligendus est parochus, ut quidam interpretantur; sed etiam quilibet alius, vi sui officii ordinariâ in talem pœnitentem potestate præditus, ut sunt Episcopi, & præ omnibus summus Pontifex omnium fidelium Ordinarius Pastor & Rector, ut bene explicant Laym. *c. 10. n. 11. & alii*: qui proinde hanc suam potestatem alteri delegare possunt, & quidem ita, ut in ejus delegatione neque Papa ab Episcopis, neque Episcopi à parochis dependeant, ut Laym. *ibidem* notat. Cùm ergo Religiosi Mendicantes vi suorum, seu Pontificiorum, seu Episcopaliū, privilegiorum Confessiones etiam parochiales audiunt, nihil agunt contra præsens Ecclesiæ præceptum, quia habent licentiam à proprio parochi, hoc est, summo Pontifice: & qui iis confitentur, satisfaciunt huic præcepto Ecclesiæ, nec tenentur amplius suis parochis confiteri, ut declaravit Joan. XXII. *Extrav. Vas electionis. de hereticis.* Leo X. in Concil. Lateran. *sess. 10.* & constat ex *Clement. Dudum. de sepult.* Unde patet, frustra quosdam argutulos nimis præfervidos, nec satis cautos & peritos suorum jurium parochialium propugnatores, litem hac de re movisse Religiosis, & noluisse, ut parochiani confiterentur Religiosis Mendicantibus: imò & si dicant, confessos Regularibus, alioqui in hoc privilegium à sede Apostolica habentibus.

R. P. Stoz Trib. Pœnit.

teneri iterum sibi confiteri, suspectos esse de hæresi, ut videre est apud Dian. *4. p. 11. 8. R. 102.* Sed quid si parochi nolint, etiam in hoste, suis parochianis licentiam dare, alteri non privilegiato confitendi, possuntne illi nihilominus confiteri? Non possunt ob defectum Jurisdictionis. Laym. *c. 13. n. 3.* quanquam Dian. *3. p. 11. 4. R. 79.* cum aliis puter, id posse fieri, saltem si sine periculo salutis, famæ, vel simili non liceat proprio parochi confiteri. Vide *l. 2. inf. n. 54.*

QUÆSTIO II. De Modo Confessionis.

24. **N**on est hic sermo de Confessione Fidei, quæ fit coram tyranno: nec de Confessione Divinarum perfectionum ac beneficiorum DEI, quæ pleni sunt psalmi Davidici, sed de Confessione propriorum delictorum; non tamen omni, quia non de ea, quæ fit coram Judice in foro externo, nec de interiori, quæ fit soli DEO, qualis fuit Davidis, cum *Psal. 50.* dixit: Tibi soli peccavi, & malum coram te feci; nec de externa illa, quæ fit in introitu Missæ, aut proxime ante sumptionem Eucharistiæ, per illam consuetam formam, *Confiteor DEO omnipotenti &c.* sed de ea, quæ fit coram legitimo sacerdote locum DEI tenente, accusando se de propriis peccatis ad veniam eorundem obtinendam: hæc enim sola est, & dicitur Sacramentalis. Hujus ergo recte instituendæ modum trademus: prius verò ejus naturam, necessitatem, & quæ sint ejus qualitates in genere referemus.

N AR-